

Analiza rozmowy potocznej

URSZULA ŻYDEK – BEDNARCZUK
(Katowice)

Przedmiotem niniejszego opracowania są rozmowy potoczne prowadzone w kręgu rodzinnym i towarzyskim. Interesuje mnie przede wszystkim ich organizacja (repliki i tematy), zob. prace polskie Pisarkowa 1975, Mazur 1986, Skubalanka 1989, Rudek-Data 1991, Warchola 1991, z niemieckich m.in. Lappe 1983 i Techtmeier 1984, z czeskich – Hoffmanowa 1992, por. też Nęcki 1990. Dla potrzeb artykułu definiuję rozmowę jako werbalne wydarzenie komunikacyjne w komunikacji „face to face”, realizowaną werbalnie, w której uczestniczy minimum dwóch partnerów.

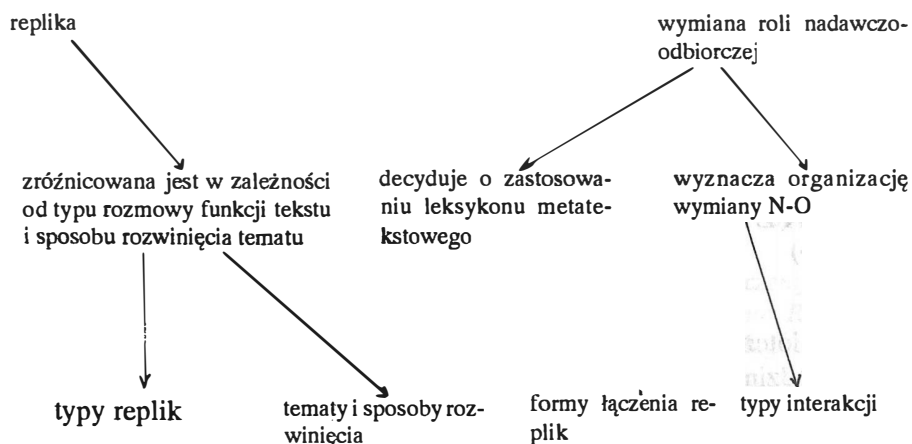
1. Repliki w rozmowie

Replika jest wypowiedzią jednego z partnerów rozmowy, pełniącego w danym momencie rolę nadawcy. Opisując rozmowę, należy wziąć pod uwagę wzajemne powiązanie replik. Poszczególnym replikom towarzyszy obligatoryjny czynnik, jakim jest wymiana roli nadawczo-odbiorczej. Oba elementy: replika i wymiana tworzą podstawową jednostkę rozczłonkowania tekstu rozmowy. Wyróżnia się trzy typy replik

- 1) inicjujące,
- 2) reagujące,
- 3) reaktywujące.

Repliki inicjujące wymuszają następną replikę w rozmowie. Reakcja rozmówcy może zakończyć rozmowę, może też podtrzymać ją lub rozwijać. Ostatnie dwa kroki realizuje reaktywująca, która zapewnia płynność i swobodę wymiany ról nadawczo-odbiorczych, a także organizuje tekst poprzez zastosowanie operatorów łączących poszczególne kroki.

Replika

1.1. Repliki inicjujące, wprowadzające temat

Początek replik inicjujących stanowią incipity¹.

(1) A: **Krzyś** / chodź już zupa nalana a ty przyrosłeś do komputera!

B: już

A: **styszysz długo będę wołała?**

B: **no** / już idę / zaraz

Bytom

(2) A: **się ma** / nie widziałem cię dawno / co u ciebie/ jak tam

B: stara bieda

Katowice

1 Celem ujednoczenia zapisu tekstów przyjęłam zapis ortograficzny. W przypadku tekstów gwary zachowałam te zmiany zapisu, które nie stanowiły problemu ortograficznego. W miejsce interpunkcji zastosowałam pauzy, //. Skróty źródeł: Kraków – Dunaj B., (red.), 1979; Łódź – Kamińska M., (red.) 1992; TM. T. I, II, cz. 1, 2, – Lubaś W., (red.), 1978, 1980 Bytom, Katowice, Rybnik – teksty Autorki

(3) A: cholera / zabieraj stąd te dziadostwo / cały blat popalony!

B: odpieprz się / widzisz / tylko jeszcze ten kondensator i będzie grało

A: jak ja ci zagram

Rybnik

(4) A: słuchaj dziewczyno / to nie jest problem / każdemu zdarzają się błędy

B: ale to wstyd / studiować polonistykę i robić takie głupie błędy ortograficzne

Katowice

Na początku repliki inicjującej gromadzą się sygnały pełniące funkcję fatyczną i apelatywną. Po nich dopiero następuje wprowadzenie tematu rozmowy. Rolę incipitów² pełnią:

– imiona, które występują w mianowniku lub wołaczcu (zwroty adresatywne):

Krzyś, Olka;

– powitania, zdradzające cechy socjalne partnerów i ich wzajemne relacje. W rozmowach rodzinnych i towarzyskich powitania mają postać formuł: *cześć, serwus ucałowanko, ahoj*; pytań fatycznych typu: *sie ma, co słyhać, jak tam*. Powitania mogą składać się z całego szeregu formuł (przykład 2);

– incipity ekspresywne – mają formę przekleństw, zwrotów emocjonalnych: *ty gnojku, chامية pospolity*. Wyrażają one stan emocjonalny nadawcy i ukierunkowują sposób interakcji, gdyż partner w równorzędnej randze, po zmianie roli często wprowadza też incipit emocjonalny;

– quasi czasowniki typu *słuchaj, wiesz, widzisz rozumiesz, mówię ci*³.

Pełnią one funkcję fatyczną i impresywną. Zmuszają odbiorcę do wzmożenia uwagi i jednocześnie otwierają pole tematyczne;

– spójniki i partykuły *a, ale, bo, no, to*. Mogą rozpoczynać replikę i pełnić funkcję sygnału fatycznego, albo zapowiadać zmianę lub rozwinięcie tematu, np: *ale to wstyd, to nie jest problem*.

Po incipicie następuje wprowadzenie tematu, np:

(5) MW: a teraz już krótko przed ryntą robimy takie fiolki to idzie do gruby

SK: a mawiała teraz ta wasza córka / ona też ciężkie życie przeszła

2 Pełny leksykon incipitów i ich funkcji w tekście mówionym przedstawił K. Ożóg (1990).

3 K. Ożóg zalicza je do quasi – czasownikowych operatorów kontaktu. Píše o nich również K. Pisarkowa. (1975)

Stylistyka II

MS: mamó / a ty byś tego nie powiedziała / coś ty **jak tyś była młodo jak tyś do szkoły chodziła**

TM. T.II, cz.1: 40

W powyższej rozmowie każdy z partnerów inicjuje nowy temat, ale nie zostaje on podtrzymany przez drugą osobę.

Czasem temat może być wprowadzony i rozwijany tylko przez jednego partnera:

(6) W: **na Podgórznej już jest ekspres / w ciągu 24 godzin wyczyszczą**

B: mchm

W: **droksze ale jest / ale wyczyszczą**

B: mchm

W: **później na Witczaka też jest / w Bytomiu**

TM. T.I: 140

Właściwością repliki zainicjowanej i rozwijanej przez jednego z rozmówców jest to, że dzieli ona temat na mniejsze części przerywane wymianą roli nadawczo – odbiorczej. Możemy wyróżnić dominantę główną – *pralnia ekspresowa* i podrzędne w stosunku do niej lokalizatory: *miasto, ulice*. Czasem partner kontroluje i sprawdza rozumienie treści lub zadaje dodatkowe pytanie:

(7) L: po chińsku pisało

D: ale ona jest ././ mocna

E: **po chińsku?**

L: bardzo mocna

TM.T.II, cz.2: 99

(8) A: oni często przychodzą do nas **z tym małym**

B: **wnuczkiem?**

A: no / moim wnuczkiem i zostawiają go na sobotę

Katowice

Repliki inicjujące wypowiedziane są przede wszystkim przez osobę, która kieruje rozmową. Towarzyszy im pauza informująca o zmianie roli nadawczo-odbiorczej. Wymiana ta nie ma jednak wpływu na rozwinięcie tematu. Inicjatywa pozostaje zawsze u jednego z partnerów rozmowy.

1.2. Repliki reagujące

Repliki reagujące następują po zmianie roli N – O i są reakcją na bodziec zainicjowany w pierwszej replice. Pojawiają się po pauzie, antykadencji lub kadencji.

(9) C: więc Władzia mówi że ona gdzieś o szóstej jechała

A: **no**

C: też / i tam koło dziesiątej wieczór była i że są autobusy

A: **no no**

Kraków: 46

Replika reagująca często wypełnia puste miejsca w rozmowie. Przyjmuje postać sygnału: **no, no no, mhm, tak, już** i ma charakter grzecznościowy, potwierdza uczestnictwo partnera w rozmowie. Może też mieć formę powtórzenia wcześniejszego fragmentu tekstu:

(10) B: kiedyś kupiłam przecież kabaczki też przecież my piekły jak te bakłażany

A: i tego uny jedzum tak za mięso jak wędlinę

C: **z kartoflami**

A: **z kartoflami z chlebem ta**

B: **z chlebem**

A: **chlebem** z herbatą herbaty zrobią i tego nasmaży i się nażrą

Łódź, cz.2: 78

Repliki reagujące zawierają odpowiedź na pytanie postawione w replice inicjującej. Odpowiedź wyrównuje asymetrię wiedzy, wprowadza nową informację, ale rozmowa nie jest kontynuowana:

(11) A: co było w szkole

B: pani i lekcje

A: co się wygłupiasz / byłeś pytany?

B: nie

Bytom

Repliki reagujące nie wprowadzają tematu i często posługują się wyrażeniami zawartymi w leksykonie metatekstowym (por. Ożóg 1990).

1.3. Repliki reaktywujące

Repliki reaktywujące decydują o płynności rozmowy i jej dynamice. Spełniają podwójną funkcję: pragmatyczną – z punktu widzenia kooperacji socjalnej i komunikatywnej partnerów oraz semantyczną, z punktu widzenia progresji tematu w rozmowie. Replika ta jest zbudowana na zasadzie sprzężenia zwrotnego poprzednika z następnikiem. Po zainicjowaniu tematu nie mamy tylko reakcji w postaci sygnału, ale partner po zmianie roli podejmuje temat i rozwija go. Kolejna zmiana roli, i w replice pojawiają się nowe informacje, albo rozmówca proponuje zmianę tematu w ścisłej kooperacji z partnerem. Zanalizujmy rozmowę składającą się z kroków reaktywujących:

(12) A: Jasiu / co z Olkiem zrobić / to już ósma klasa

B: rozmawiałaś z nim / to gdzie chce iść dalej?

A: to trudna sprawa / w grę wchodzi liceum albo elektronik

B: a w liceum jest klasa informatyczna?

A: jest / ale co mu to da / jest bez zawodu a tak zawsze ma tytuł technika

B: ale to nie tak łatwo go tam wsadzić / znasz kogoś w elektroniku? / z czego jest egzamin?

C: a ja i tak pójdę do górniczej bo nie trzeba się uczyć i blisko

Katowice

Tematem rozmowy jest wybór szkoły średniej. Możemy ustalić propozycje które przedstawiają rozwój tematu:

Y jest w 8 klasie

X wybiera szkołę dla syna

X wybiera liceum lub technikum elektroniczne

X komentuje wybór szkoły (liceum – bez zawodu, technikum – tytuł)

Z pyta o warunki przyjęcia

Z pyta o egzamin

Z pyta o znajomości

Y wybiera szkołę górniczą

Y argumentuje swój wybór (nie trzeba się uczyć i blisko)

W kolejnych replikach narasta leksykon tematyczny. Tworzą go rzeczowniki i przymiotniki: *klasa, szkoła, liceum, elektronik, klasa informatyczna, zawód, tytuł technika, egzaminy, szkoła górnicza*. Powstają repliki, które są tematycznie od siebie zależne. Na zasadzie asocjacji rozwija się temat rozmowy, partnerzy są kooperatywni i swobodnie wymieniają się rolami nadawczo-odbiorczymi. Repliki inicjujące i reagujące wprowadzają temat rozmowy, ale go nie rozwijają. Repliki reaktywujące zapewniają dynamiczność rozmowy, sterują i rozwijają temat główny. W czasie rozmowy mogą pojawiać się również tematy poboczne. Repliki reaktywujące mają swoistą strukturę semantyczno-leksykalną, w której na czoło wysuwa się pojęcie tematycznie organizujące tekst, np: *szkoła*. Poszczególne repliki łączą się za pomocą różnego typu sygnałów. Część z nich należy do wyznaczników strukturalnego planowania rozmowy w aspekcie kognitywnym, część zaś służy kierowaniu rozmową na płaszczyźnie realizacji. Sygnały pozycyjne występują na początku, na końcu lub w środku repliki. Rozpoczynają replikę i pełnią rolę incipitów, ale mogą także zamykać replikę i nawiązywać do następnej:

(13) M: *././ to lepi tutaj w domu kultury ././ po co się tam mają taksówkarze nami interesować którzy tu stoją w ogonku / ni?*

K: *pewnie*

M: *a my se tam swoje robimy ././ na wesoło jak to się nie?*

K: *taak oczywiście*

TM. T.II, cz.1: 181

Niektóre sygnały w formie spójników rozdzielają struktury złożone, o skomplikowanej budowie semantycznej:

(14) A: *nie ruszaj bo się oparzysz*

B: *bo nieszczęście będzie/ uważaj / bo tam sie już przypała*

Katowice

Sygnały antycypacyjne – dopowiedzenia, występują w sytuacji wcześniejszego przełączenia roli i partner dopowiada, kończy wypowiedź swojego poprzednika. Dwie repliki tworzą semantycznie wspólną całość:

(15) S: *trzeba tylko*

K: *samoobserwować się*

TM. T.I: 60

(16) A: *on jest zdolny / wszystko w domu zrobi / taka jak to mówią*

B: złota rączka

Katowice

Partner w czasie rozmowy może zastosować sygnał przerwania i zakończenia komunikacji, np: *no dość na dzisiaj, dość tego. koniec, idziemy spać bo jutro też jest dzień.*

Repliki w rozmowie potocznej nie pojawiają się w regularnym uporządkowaniu. Wypowiedzi mogą być urwane, przerwane lub równoległe;

(17) A: ma lep taki dziewczucha no mówie ci gdzie jest coś takiego od razu wiesz

B: z tym że wiesz gdybyś jej nie znała / to byś / to byś sobie pomyślała coś

Kraków: 53

(18) A: a kaftaniki te flanelowo / tyż na pewno
a te frotowe to nie wiem

C: to wyprasować

B: te wyprać wyprać

C: wyp

Kraków: 76

Przerwanie i mówienie równoległe może nastąpić na początku repliki, w środku lub na końcu. Nie można ustalić jednolitych reguł, według których partnerzy przerywają sobie. Zjawisko to nie zakłóca jednak komunikacji. Po przerwaniu rozmówca kończy wypowiedź, a w tym samym czasie partner wypowiada swoją kwestię. Sytuacja ta wymaga jednak mobilizacji uwagi partnerów.

2. Tematy w rozmowie

W analizie tematów rezygnuję z analizy tematyczno – rematycznej (por. Mazur 1986, Warchala 1991). Poszukuję w rozmowie związków koreferencyjnych, tematycznych, powtórzeń i parafraz. Następnie z całego tekstu wydzielam propozycje, wśród których znajduje się temat główny. Jądro tematyczne tworzy ten fragment tekstu, w którym mieści się streszczenie tematów cząstkowych. Temat nie musi pojawiać się w rozmowie w sposób logicznie uporządkowany. Często znika, zamyka się w pętli tematycznej i znów zostaje wznowiony (por. przykład 19)

Do wydzielenia propozycji zawierającej temat w rozmowie przyjmuję za M. Matzelizem (1983) następującą formułę.

$$P = [/S/, /Q/, L) T) M\% e) A_1, A_2, A_3) R)$$

gdzie :

P – oznacza temat (strukturę informacyjną) zawartą w najprostszej strukturze predykatowo-argumentowej, wydzielonej z tekstu dialogowego,

S – subiekt, przyjmujący postać argumentu. Reprezentowany jest w tekście przez kategorię agensa (por. Skubalanka 1989: 20-24).

Q – predykat, opisujący własność, stan, proces

L – określenie miejsca

T – określenie czasu

M% – określenie prawdopodobieństwa prawdziwości struktury predykatowo-argumentowej. Dotyczy to modalności asertorycznej i nieasertorycznej,

E – sposób emisji komunikatu do odbiorcy: językowy, niejęzykowy,

e – semantyczna reprezentacja wypowiedzi ze strony nadawcy,

A1- przedstawia, myśli, wie, czuje, słyszy, chce, może (potencjalność informacji, intencje),

A2- informuje, żąda, rozkazuje (cel),

A – mówi, pisze, daje komuś znak (określenie typu zastosowanego kodu w przekazie informacji),

R – recepcja informacji przez odbiorcę.

Rozmowa składa się z szeregu tematów cząstkowych, zawartych w propozycjach, np:

(19)E: ja robiłam Świteziankę w 6 klasie ee /i przy okazji zaczęłam tak o romantyczności i tych wątkach / nie wiem po co / no ale

S: bo ty jesteś ambitna

E: przy okazji tam rozumiesz szkiełko i oko / ten jeden tak słucha // no no pani miała rację bo moja babcia mi opowiadała no / jak dziadekumarł to mi opowiadała że dziadek do niej przychodził i kordła z niej ściągał (śmiech)

S: no duch (śmiech)

R: no ale jak ja uczyłam w 8 klasie miałam niezłe przeżycie

E: wiesz ja ich żałuję bo to już
tak na początku drogi

R: ach / no ale miałam takie trzy cztery osoby i robiłam im dyktando /../i z 20 błędów w takim tekście (gest) zeszli na 8

S: a tekst był ten sam? (śmiech)

N: a jakieś kółko recytatorskie prowadzisz / czy co

Stylistyka II

E: właśnie tetralne

/..!

S: a co wystawiacie

R: a co?

E: Halkę

S: i kordła

M: ale Jontka nie macie bo to same dziewczyny

S: ale jest kordła

Bytom, wideo

Tematy w rozmowie:

1 E realizuje *Świteziankę* w 6 klasie

2 E mówi o romantyczności, szkiełku i oku

3 E opowiada o uczniu K

4 K opowiada E o zmarłym dziadku, który przychodził do babci po śmierci i ściągał „kordła”

4 S twierdzi że był to duch

5 R opowiada o szkole i błędach w dyktandzie

6 N pyta o koło recytatorskie

7 E opowiada o kole teatralnym

Z tekstu rozmowy wydzielam rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i łączę je w pola tematyczne. W analizowanej rozmowie mamy więc temat główny: *szkoła* i tematy cząstkowe:

lekcja j. pol. *Świtezianka* duch duch, który ściąga „kordła”

lekcja j. pol. dyktando błędy i poprawa

koła zainteresowań, recytatorskie, teatralne przedstawienie Halka, Jontek.

Powstaje obraz tematów rozmowy, które układają się w pola tematyczne. Niektóre z nich pojawiają się na początku i stają się przedmiotem gry językowej i zabawy słowem. Wracają w ostatnim temacie, tworząc pętlę tematyczną, np: „kordła”. Tematy pojawiają się w rozmowie asocjacyjnie, np: *duch w Świteziance* i *duch dziadka* w opowiadaniu chłopca, *literatura*, *ortografia*, *koła zainteresowań*.

Tematy mogą pojawiać się w logicznej kolejności, ale obok tematów głównych występują tematy poboczne.

Budulcem każdego tematu jest słownictwo. Korzystając z badań nad słownictwem tematycznym (Cygalska-Krupa 1990, Miodunka 1976) wprowadzam pojęcie centra zainteresowań. Przyjęłam do swoich badań następujące centra zainteresowań: 1. Ciało ludzkie; 2. Choroba i leczenie; 3. Ubranie; 4. Dom i jego urządzenie; 5. Rodzina; 6. Ulica; 7. Posiłki, pożywienie, napoje; 8. Kuchnia i nakrycia stołowe; 9. Szkoła, nauka, wykształcenie; 10. Miasto; 11. Zwierzęta; 12. Praca, zawody i stanowiska; 13. Sport; 14. Rozrywki i życie kulturalne; 15. Rośliny, drzewa, kwiaty; 16. Zakupy; 17. Stosunki międzyludzkie; 18. Dane personalne, autobiografie; 19. Klimat; 20. Obyczaje; 21. Pieniądze; 22. Polityka.

W każdym centrum zainteresowań występują wyrazy konkretne, związane z określonymi tematami i sytuacjami. Tworzą one pole tematyczne, jako zbiór wyrazów możliwych funkcjonalnie w konkretnej sytuacji tematycznej. Zostały one wyodrębnione z tekstu na zasadzie wydzielania słów powiązanych znaczeniowo z danym centrum zainteresowań. Do analizy wybrałam z tekstów mówionych drogą losową 30 rozmów. Ponieważ o przynależności danego tematu do określonej grupy decyduje obecność rzeczowników, czasowników, przymiotników, mieszczących się w strukturach informacyjnych rozmowy, to z tekstów wybrałam te części mowy. Tworzyły one zbiory tematyczne, przynależne do centrum zainteresowania.

W rozmowie o tartych kluskach wystąpiły następujące wyrazy, tworzące pole tematyczne:

Rzeczowniki: kluski, mama, kartofle, ziemniaki, miska, worek, mięso, sos, sołza, placki, sól, woda, szkronek, krochmal, mąka, gospodyni, kucki (resztki), lodówka.

Czasowniki robić, narobić, ugotować, trzeć, wyciskać, dać, trzymać, chcieć, lubić, polać, zostawić, wyrzucić, gospodarować.

Przymiotniki, imiesłowy: ziemniaczane, śląskie, tarte, gotowane, surowe polane

Przysłówki : dawniej, dzisiaj, inaczej, lepiej, taniej.

Zastosowana metoda centrów zainteresowań pozwoliła zgromadzić zasób podstawowego słownictwa tematycznego używanego w rozmowach potocznych. W słownictwie tym znalazły się wyrazy potoczne i nacechowane ekspresywnie obok wyrazów standartowych. Zebrane słownictwo uporządkowano według częstości występowania w tekstach i otrzymano listę tematyczną badanych centrów, np: SZKOŁA: *klasa, nauczyciel, lekcja, pytać, stopnie, błędy, uczyć się, sprawiedliwa, klasówka, buda, ściągawka*. Przygotowane listy służyły ustaleniu tematów w

rozmowie. W czasie jednej rozmowy tematy przeplatały się, powtarzały, łączyły, np: temat RODZINA łączył się z tematem CHOROBA I LECZENIE (por. TM.T. II, cz.1: 213 – 236). Temat RODZINA, PRACA pojawiał się w rozmowach wielokrotnie. Wyrazy skupione wokół nazwy centrum nie zawsze są oddzielone ostrymi granicami. Czasem słowa przenikają z jednego centrum do innego. np: STOSUNKI MIĘDZYLUDZKIE – RODZINA.

Na podstawie analizy 30 rozmów ustalono listę najczęściej podejmowanych tematów w rozmowie:

Tabela 1

Tematy w rozmowie potocznej

Centra zainteresowań do badań słownictwa tematycznego	Liczba tematów w tekstach rozmów potocznych	%
Ciało ludzkie	1	3,22
Choroba leczenie	12	38,7
Ubranie	6	19,35
Dom, mieszkanie	11	35,4
Rodzina	16	51,61
Ulica	2	6,45
Posiłki, napoje	12	38,7
Kuchnia, nakrycia	3	9,67
Szkoła, studia	13	41,93
Zwierzęta	7	22,58
Miasto	3	9,67
Zawody, stanowiska, praca	16	51,61
Podróże wycieczki, wczasy	5	16,12
Sport	3	9,67
Rozrywki, życie kulturalne	12	38,70
Rośliny, drzewa	2	6,45
Zakupy	3	9,67
Stosunki międzyludzkie	10	32,25
Dane personalne, autobiografie	14	45,16
Obyczaje	5	16,22
Pogoda	–	26,45
Historia, polityka	2	6,45
Pieniądze	7	22,58

Literatura

- Bellert I., 1971, *O pewnych warunkach spójności tekstu. – O spójności tekstu*, red. M.R. Mayenowa, Wrocław, s. 47-75.
- Cygal – Krupa Z., 1990, *Podstawowe słownictwo tematyczne języka polskiego (na wybranych przykładach)*, Kraków.
- Dunaj K., (red), 1979, *Wybór tekstów języka mówionego mieszkańców Krakowa*, Kraków.
- Gougenheim G., Michea R., 1964, *L'elaboration du français fondamental (1 er degre)*. Paris.
- Hoffmannowa J., Müllerowa O., 1992, *Vývoj a současné akcenty analýzy dialogu*, „Slovo a slovesnost” 2, LII s. 111 – 122.
- Kamińska M., (red.), 1992, *Wybór tekstów języka mówionego mieszkańców Łodzi i regionu łódzkiego. Generacja starsza, średnia i najmłodsza*, Łódź.
- Lappe W., 1983, *Gesprächsdynamik Gesprächsanalytische Untersuchungen zum spontanen Alltagsgespräch*, Göppingen.
- Lubaś W., (red). 1978, *Teksty języka mówionego mieszkańców miast Górnego Śląska i Zagłębia*, t.1, Katowice.
- Lubaś W., (red.), 1980, *Teksty języka mówionego mieszkańców miast Górnego Śląska i Zagłębia*, t.2, cz.1 i 2, Katowice.
- Mayenowa M.R., 1976, *Postłowie: inwentarz pytań teorii tekstu – Semantyka tekstu i języka*, red. M.R. Mayenowa, Wrocław, s. 291-295.
- Mazur J., 1986, *Organizacja tekstu potocznego*, Lublin.
- Metzelin M., Jaksche H., 1983, *Textsemantik. Ein Modell zur Analyse von Texten*, Tübingen.
- Miodunka A., 1976, *Swoistość słownictwa tematycznego*, „Język Polski” LXV, s.180-186.
- Ożóg K., 1990, *Leksykon metatekstowy współczesnej polszczyzny mówionej. Wybrane zagadnienia*, Kraków.
- Petöfii J., Dorf Müller – Karpusa A., 1981, *Einige empirische Aspekte der Textinterpretation. — Tekst, Kontext, Interpretation. Einige Aspekte der Theoretischen Forchung. Papiere zur Textlinguistik*. Hamburg, s. 44-72.
- Pisarkowa K., 1974, *Składnia rozmowy telefonicznej*, Wrocław.
- Rudek – Data K., 1992, *Rodzaje replik w dialogu – Studia nad polszczyzną mówioną Krakowa*, 3, red. B. Dunaj, K. Ożóg, Kraków, s. 61-69.
- Skubalanka T., 1989, *Tekst ustny – Texte oral. Struktura i pragmatyka – problemy systematyki – ustność w literaturze*, red. M. Abramowicz, J. Bartmiński, Wrocław, 17-39.
- Techtmeier B., 1984, *Das Gespräch: Funktionen, Normen und Strukturen*. Berlin
- Warchała J., 1991, *Dialog potoczny a tekst*, Katowice.

Stylistyka II

Alltagsgesprächsanalyse

Für die Analyse wurden auch analytische Kategorien berücksichtigt: der Gesprächsschritt – Typen, die Verknüpfungsformen, die Überschneidungs – und Unterbrechungsstrukturen, das Thema und die Interaktion zwischen Sprecher und Hörer.